

Högtidstalet

SVERIGES NATIONALDAG 6 JUNI 2014

KOLBÄCKS GÄSTGIVAREGÅRD

Kära Vänner. Vi har samlats här i dag den 6:e juni för att fira Sveriges Nationaldag. Det känns lite ovant, men Svenska Flagga är ju med i högsta grad. Vår Nationaldag firas just nu över hela Sverige och vi deltar i denna hyllning här i Kolbäck på denna vackra gamla Gästgivaregård, med bygdens historiska kopplingar till Birger Jarl, som lär ha krigat här 1251. Året därpå grundade han Stockholms Stad.

6:e juni har gamla anor i Sveriges historia. Det var den 6:e juni 1523 som Gustav Vasa valdes till Sveriges Konung, i Strängnäs, efter det att Kalmar-Unionen från 1397 mellan Danmark, Norge och Sverige upplösts och Sverige blev en Självständig Nation, dock utan Skåne, Blekinge, Halland, Bohuslän, Gotland, Jämtland och Härjedalen, men med Finland som Östra Rikshalva.

Nationaldagen infördes 1983 och mottogs då med en viss skeptis, men 2005, då 6 juni blev en Helgdag och därmed en arbetsfri försommardag för många, tynade tveksamheten. Dessförinnan var

6:e juni Svenska Flaggans Dag, eller bara 6:e juni, som hyllades mycket värdigt med Konungen och Militärmusiken i spetsen.

Nationaldag associerar lätt till Etnicitet och kan vara problematisk i ett land med stor migration. I dag är 16% Sveriges invånare födda utomlands. Jag är en av dem. Våra Sverige-födda barn är givetvis ej medräknade.

De flesta Nationaldagar firas med starka historiska kopplingar.

- USA firar sin Day of Independence 4 juli för att de blev fria från Storbritannien 1776. Deklarationen lyder: **Alla har skapats lika med okränkbara rättigheter till liv, frihet och strävan efter lycka.** Det är en Federal Hoilday.
- Frankrike firar 14 juli 1789 då Bastiljen stormats för **Frihet, Jämlikhet och Broderskap**
- England har ingen Nationaldag i denna bemärkelse, men firar Helgonet Sankt Göran från 300 talet den 23 april.

- Danmark likaså, har ingen officiell Nationaldag men man hyllar **GRUNDLOVS-LAGEN från 1849 den 5:e juni**, som är allmän flaggdag.
- Norge firar sitt 17:e maj från 1914, då man antog sin Grundlag, i samband med unionsupplösningen med Sverige
- Finland firar Självständighetsdagen 6 december **för att man blev fri från Ryssland 1917**, efter 108 år under Ryskt välde. Finland var Sveriges Östra Rikshalva fram till Finska Kriget då Sverige förlorade Finland 1809.

Vår Blågula Fana har alltid varit en stark symbol för **Lika Rättigheter och Möjligheter för Alla under Frihet och Trygghet**. Det är därför Sverige är ett drömland för många. Det skall vi vara tacksamma för.

Jag själv skickades till Sverige 5½ år gammal i mars 1944, med en adresslapp om halsen, som Finskt Krigsbarn, från min sönderbombade födelsestad Viborg. Vi var många, bortåt 70.000 barn som skickades till Sverige under Vinter- och Fortsättningskriget. Jag hamnade hos snälla fosterföräldrar i Åstorp i Skåne, som ville mig allt väl. Jag tillbringade lyckliga barnaår hos dem, som jag är mycket tacksam för. Ville inte lyssna då de sa, när kriget är över måste du åka tillbaka till Finland.

Jag minns Fredsdagen 7 maj 1945. Min fosterfar tog mig med då han hissade flaggan på morgonen, för att kriget var slut, sa han. Jag blev orolig. Sedan följde jag med mina lekkamrater för att fiska i branddammen. Strax intill hissade fabrikör Erik Sandberg sin flagga. Många flaggor vajade då i vinden. Han kom över till oss och frågade, vet Ni grabbar var för vi flaggar i dag? Mina lekkamrater såg bara förvånade ut. Jag sa, det är för att kriget är slut. Vad heter Du, sa han. Samuli. Är det Du som är Norlins Finske Påg? Ja. Då förstår jag, sa han och gick tillbaka till sin trädgård. Det var vändpunkten. Nu blev jag allt oftare påmind, men fick stanna 16 månader till innan det svåra avskedet.

Jag skickades tillbaka 8 år gammal och kunde inte prata med mina föräldrar. Hade glömt språket. Allt var främmande. Vi Karelare hade tvingats lämna våra förfäders urgamla hembygder och bli flyktingar i eget land. Vi kallades ofta flyktingsvin, har jag fått veta efteråt. Efter ett halvår kom Fosterföräldrarna för att köpa mig för 40.000:- men fick nej. De hade inga egna barn. Jag ville följa med och grät. De kom överens att jag fick tillbringa somrarna i Skåne, om de skickade färdbiljetter. På det viset hann jag skickas mellan länderna 15 gånger. Avslutningsdagen från Realskolan 31 Maj 1954 med 500 Mark i Stipendier reste jag åter till Sverige, och på den resan är jag.

Första sommarlovsveckan, varje år, den 6 juni, fick jag följa med mina fosterföräldrar till Idrottsplatsen för att fira Svenska Flaggans Dag. Där var Hemvärnets Musikkår, Lottor och Hemvärnsmän, som marscherade med höjda fanor. Vi sjöng Du gamla Du Fria. Landsfiskalen höll tal. Det var högtidligt.

Jag började arbeta. Skaffade mig yrkesutbildning. Läste samtidigt på Hermods och NKI på korrespondens för att få Svensk behörighet för Gymnasiestudier, och lite till. Kompisarna hade ibland under lunchen häftiga synpunkter på våra Polska Arbetskamrater, som hade lite annorlunda rutiner beträffande språk, klädsel och matvanor. Då jag försökte mildra kritiken, sa någon till mig, det ska du säga din **jävla utlänning!** Jag svarade, vet Du när Skåne blev Svenskt? Han svarade inte. Jag sa, det var 1658! Det är snart 300 år sedan! Finland var en del av Sverige i över 600 år! Så är det någon som är en jävla utlänning så är det Du. Därefter slapp jag detta tillmäle.

Då kompisarna skulle mönstra skrev jag till min mor i Finland och bad få hennes tillstånd att söka Svensk Medborgarskap. Far hade dött av krigets umbäranden. Nej svarade hon, Finland behöver sina söner, det får du vänta med tills du själv får bestämma. Fick åka till Finland, Svära Eden och göra 11 månaders militärtjänst.

Studerade tre år på Tekniska Läroverket Helsingborg, jobbade som ingenjör på ASEA ett par år, blev erbjuden tjänst som Elinspektör hos Lloyd's Register of Shipping, med HQ i London, placerad i Västerås. Fick kompletterande företagsutbildning i England. Stannade i 40 år, var 13 år Chef för Industrial Division i Sverige.

Då vi hade Samhällskunskap på Tekniska Gymnasiet räckte jag upp handen och talade om för läraren att jag nyligen sökt Svensk Medborgarskap hos H.M. Konungen. Ta med svaret och visa klassen, sa han. Efter ett par månader kom svaret med perforerat sigill. Jag hade blivit godtagen som Svensk Medborgare. I brevet stod det **Och vad som sålunda timat haver, länder detta till bevis,** undertecknat av Rune Hermansson, då Konsultativt Statsråd utan portfölj, senare Chef för Systembolaget. Jag blev givetvis jätteglad. Trots förkylning och halsont gick jag till skolan för att visa upp intyget. Då läraren läst upp brevet inför klassen, sa han mycket ironiskt: **Nå hur känns det att vara Svensk?** Jag kände mig sårad och svarade: **Jag har mått dålig hela veckan,** jag var ju förkyld. Han sa: **Vi fortsätter med dagens avsnitt.**

Efter att ha blivit betraktad som flyktingsvin och jävla utlänning bestämde jag mig tidigt för att jobba hårt, vara skötsam, och visa att de kan lita på mig. Allt gick allt väl tack vare hjälpsamma fosterföräldrar och att Sverige gav mig Chansen. Den enda begränsningen har varit jag själv.

Jag känner mig väldigt smickrad att här med min bakgrund få hålla detta anförande på Sveriges Nationaldag och hoppas att Sverige som Nation även i fortsättningen förmår att vara ett lojalt och gott föredöme för omvärlden.

Europadagen 9 maj från 1950 är ännu inget man talar om, men vikten av att de Demokratiska Nationerna håller samman kan ej överskattas.

Tack för mej.

Sam Halonen-Norlin
Västerås